

Nr 10 december 2011

Finlands

Synskadade

4 Ordförandebyte
inom FSS 2012

6 EBU:s nya
president

14 NÖSS på
Rhodos-resa

Innehåll Nr 10/11

- 3** Ledaren: Se och skapa möjligheter
- 4** FSS höstmöte 2011
- 6** Wolfgang Angermann, EBU:s nya president
- 8** Sigrún Bessadóttir: EBU är en stark aktör
- 10** Seminarium kring personlig assistans
- 12** Musikalisk månadsträff i Vasa
- 14** NÖSS föreningsresa till Rhodos
- 18** Kåseriet: Mörkret flyr, dagen gryr
- 20** Tillgänglighetsprojekt på Stundars
- 22** Om Aniridi
- 25** Julhälsningar
- 26** Aktuellt
- 27** Annonser: Kurs för synskadade män
- 28** Aktuellt i distrikten

Finlands Synskadade är medlemstidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med 10 nummer/år i svartskrift, punktskrift, på CD och som elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. Kan också fås som e-postbilaga. Årgång 100. Nummer 1/2012 utkommer 2.2, manusstopp 12.1.

Utgivare: Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Parisgränden 2 A 1, 00550 Helsingfors
Tfn 09-6962 300

Chefredaktör: Sofia Stenlund

Tfn 09-6962 3017

e-post: sofia.stenlund@fss.fi

Meddelanden och annonser mottas av chefredaktören.

Prenumerationer och adressändringar:

FSS kansli, tfn 09-6962 300

e-post: kansliet@fss.fi

Pärmbild: Finlands Lucia 2010 och barn från daghemmet Sesam

Foto: Bengt Ölander

ISSN 0789-5739, Arkmedia, Vasa 2011

Se och skapa möjligheter

FSS är en målmedveten och modern sakkunnig organisation. FSS vill med sin verksamhet se och skapa möjligheter för personer som har en synskada att leva ett gott och tryggt liv. Förutsättningarna för ett gott, tryggt och självständigt liv är att vi alla har möjlighet till rehabilitering och habilitering, möjlighet att ta emot den information vi önskar och behöver och möjlighet till utbildning, arbete och pension.

En viktig del i FSS arbete är ett utvidgat samarbete med den övriga handikappsektorn och andra parter i samhället. FSS är en aktiv aktör i utvecklandet av SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder r.f. SAMS står upp för hela det finlandssvenska handikappfältet. Vi skapar framgång när förståelse och respekt växer fram mellan alla som är med.

Alla handikappgrupper har med sig sin egen devis gällande sin verksamhet. För FSS gäller "ingenting om oss synskadade utan oss synskadade". Med i SAMS finns grupper som representeras av sina närstående därför att utan dem kan dessa grupper inte föra sin talan. För dessa grupper är troligen devisen "Ingenting om och för oss utan våra närstående" viktig. Också vi inom FSS behöver vi våra närstående. Inom SAMS har vi nu möjlighet att lära oss om varandras särdrag och

behov. Jag tror att desto större respekt och omtanke vi kan visa varandra inom FSS och inom det heterogena handikappfältet desto större är våra möjligheter att vinna förståelse även för våra egna särdrag och behov ute i samhället. Tillsammans med andra har vi större möjligheter att bidra till samhällsutvecklingen. FSS är ett starkt förbund och vårt sätt att arbeta och all den gedigna kunskap vi har uppskattas även utanför FSS. Vår egen devis "ingenting om oss utan oss" kommer alltid att leva vidare även när vi tillsammans med andra handikappgrupper tar till oss följande devis: "Ingenting om eller för oss personer med varierande funktionsnedsättningar utan oss och våra närstående, vi respekterar varandra, vi är alla unika och vi känner oss alla delaktiga!"

Nu ger jag över rodret på skutan FSS till vår följande ordförande i trygg förvissning om att vi inom FSS vill göra vår del i att skapa ett samhälle med möjligheter för alla att känna sig delaktiga och med möjligheter för var och en att ge vad den har att ge och få vad den behöver för vårt gemensamma goda.

Med kärlek, värme, tacksamhet och respekt för dem som gått före, för alla som nu är med och för dem som kommer efter.

■ "Gunilla har varit en mentor för mig. Jag har mycket kvar att lära och hoppas jag aldrig blir fullärd", menade FSS blivande ordförande Bengt Ahlvik om sin företrädare.

Gunilla ger över till Bengt Ahlvik

Efter att förbundets höstmöte avslutats den 20.11 2011 stod det klart: Förbundets ordförande är från och med år 2012 Bengt Ahlvik. Bengt blir första ordförande från Österbotten i förbundets 65-åriga historia. "Det handlar om ett teamarbete där varje person är viktig. Styrelsen består av åtta personer med åtta gåvor, och min uppgift är att hitta dessa gåvor så att de får blomma ut", menade Bengt i sitt tacktal.

Förbundets höstmöte hölls i år på Petäys Resort i Hattula för första gången. Ett stort antal medlemmar från alla distriktsföreningar hade valt att delta i evenemanget.

Speciellt spännande var naturligtvis det val som förrättades på lördagen. Söndagens program dominerades nämligen av idrottspsykolog Christoph Treier som höll

ett inspirationsföredrag. Lördagens val innefattade först och främst ordförandeval, och då sittande förbundsordförande Gunilla Löfman redan meddelat att hon inte ställer upp för omval valdes valberedningsutskottets förslag Bengt Ahlvik enhälligt till ny ordförande. I samband med denna artikel publiceras även Gunilla Löfmans tack, som hon önskar framföra till sina samarbetsparter under åren. I kommande nummer av Finlands Synskadade kommer du också att kunna bekanta dig närmare med förbundets nya ordförande, och även höra de tankar och upplevelser vår nuvarande ordförande vill ge vidare.

- Det känns gott att du är min efterträdare! Det är viktigt att det byts ut på ordförandeposten eftersom vi har olika gåvor och olika kunnande, menade Gunilla Löfman och riktade sin hälsning till Bengt Ahlvik.

Val och återval

Efter ordförande skulle två ledamöter för perioden 2012-2014 utses, då Lilian Söderman och Kenneth Ekholm var i tur att avgå. Dessa omvaldes enhälligt. Dess-

utom valdes ledamot Birgitta Storbacka till förbundets vice ordförande efter Bengt Ahlvik. Som ersättande ledamöter för såväl Storbacka som Gabriella Lundén som meddelat att hon inte önskar fortsätta i styrelsen utsågs Viva Holm, Ålands Synskadade och Camilla Hellstedt, Svenska Synskadade i Mellersta Nyland. Efter att budget och verksamhetsplan för år 2012 godkänkts med mycket små ändringar kunde mötesordförande Stefan Andersson tacka för ett effektivt möte. Kvällen fortsatte med god mat, fri samvaro och dans.

På söndagen samlades deltagarna återigen för att lyssna till coach Christoph Treier. Han talade bland annat om hur vi kan vända motgångar till framgång och exemplifierade med scener ur sitt eget liv och praktiska övningar. Han uppmanade de församlade att sluta fundera över vad vi vill undvika och istället fokusera på vad vi vill uppnå! Med dessa tankeväckande ord kunde var och en söka sig till respektive hemtransport efter ett effektivt och händelserikt möte.

Text och foto: Sofia Stenlund

Tack och lycka till!

Tack kära vänner både inom och utanför FSS för allt jag fått uppleva och lära mej, för det jag fått vara med och förverkliga, för konstruktiv kritik, för uppskattning, för ibland tuffa tider, för värdefullt samarbete och för samvaro och delad glädje!

Jag önskar FSS styrelse med Bengt och Birgitta i ledningen och FSS personal gemenskap, arbetsglädje och fortsatt framgång!

Gunilla Löfman, avgående förbundsordförande

Wolfgang Angermann är EBU:s nya president

Europeiska Blindunionen, EBU, har utsett Wolfgang Angermann från Tyskland till sin nya president. EBU samlades i början av oktober i Fredericia, Danmark, för sin nionde generalförsamling.

Wolfgang Angermann tar över uppgiften efter brittiska lord Colin Low, som skötte presidentskapet i åtta år. Angermann är jurist och har länge arbetat aktivt inom synskaderörelsen såväl i det egna hemlandet som på Europeisk nivå.

- Jag väntar ivrigt på att få jobba som EBU:s president. Colin Low har gett en välbear-

betad jordmån i arv, där vi nu kan så ett frö, sa Angermann genast efter utnämningen. Presidentskapet gick till Tyskland för första gången under EBU:s 27-åriga historia. EBU representerar 45 Europeiska stater och tillsammans cirka 30 miljoner européer med synskada. Generalförsamlingen i Fredericia hade samlat 41 länder, och man hade även bjudit in representan-

ter med observatörsstatus från synskade-
rörelserna i Afrika och Asien.

- För att nå framgång behöver vi kom-
munikation. Detta innebär till exempel
virtuella möten och att dra nytta av tek-
niska framsteg, men också seminarier
och möten där vi kan träffas ansikte mot
ansikte, diskutera och lära känna varandra,
sa Wolfgang Angermann.

- Vi måste dock även minnas de synska-
dade personer som lever utanför EU:s och
Europas gränser. Där finns människor som
helt saknar socialskydd.

- Det är beklagansvärt att folk ofta tänker
att man är ute efter olika sorters fördelar,
när det gäller synskadade. Vi vill vara jäm-
lika med andra och strävar efter delaktig-
het och respekt.

Personval och handikappolitik

Till första vice president valdes Alexander
Neumyvakin från Ryssland och till andra
vice president Tommaso Daniele från Ita-
lien. De nordiska länderna representeras i
EBU:s ledning under denna fyraårsperiod
av norska Unn Ljoner Hagen samt Ann
Jönsson från Sverige.

Utöver personvalen dryftade EBU:s ge-
neralförsamling hur FN:s konvention om
rättigheter för personer med funktions-
nedsättning kan förverkligas på nationellt
plan samt hur mångfald kan omsättas
i praktiska åtgärder. Synskadades Cen-
tralförbunds chef för den internationella
enheten Timo Kuoppala, Norges represen-
tant Unn Ljoner Hagen samt informatör

Fakta: Vad är EBU?

- EBU, eller European Blind Union (Europeiska Blindunionen), fungerar som synskadade personers röst och intressebevakare på europeisk nivå.
- EBU grundades 1984 och innefattar 45 medlemsländer.
- EBU:s kontor finns i Paris, nära Eiffeltornet. Kontoret sysselsätter fyra personer.
- EBU leds av 13 styrelseledamöter som väljs av EBU:s generalförsamling med fyra års mellanrum.

Helena Lagercrantz från Nordens välfärdscentrum presenterade den Nordiska välfärdsmodellen och dess betydelse och goda praxis ur synskadeperspektiv. Italienska Rodolfo Cattani, ordförande för EBU:s samarbetskommitté, var en av dem som presenterade EU:s handikappstrategi för åren 2010-2020 och dess konsekvenser för synskadade personer. Han lyfte särskilt fram betydelsen av tillgänglig information.

- Vi kämpar för den in i det sista, lovade Cattani.

Andra ärenden på generalförsamlingens agenda var bland annat medelanskaffning, olika kampanjer, hur man kan stärka synskadeorganisationerna samt skapandet av nätverk. Utöver de Europeiska representanterna hade man bjudit in representanter för synskadeorganisationerna i Afrika och Asien som gäster. Exempel som vittnade om synskadeorganisationernas utveckling i övriga världen gavs från Ghana, Mongoliet, Rwanda, Malaysia och Laos.

Text och foto: Marika Mäkinen-Vuohelainen

“EBU är en stark aktör”

FSS medlem och tidigare styrelseledamot Sigrún Bessadóttir var med på EBU:s generalförsamling tillsammans med ordförande Gunilla Löfman. Sigrún har suttit i EBU:s styrelse i fyra år, men var nu i tur att avgå. Finlands Synskadade ställde några frågor till henne.

1. I och med EBU:s generalförsamling avslutades din fyraårsperiod som styrelseledamot. Var det ett medvetet val att inte ställa upp för omval?

Ja, det stämmer. Det skulle förstås ha varit intressant att fortsätta, men jag upplevde att tiden helt enkelt inte räckte till.

2. Hur ser du på EBU:s betydelse och uppgift i vårt samhälle idag. Vilka är sammanslutningens största utmaningar?

Jag upplever att EBU betraktas som en

stark intressepolitisk aktör inom det europeiska handikappfältet. EBU har uppnått goda relationer med olika instanser inom EU och Europarådet. EBU har till exempel varit med om att påverka markeringar i punktskrift på olika läkemedelsförpackningar. Dessutom har EBU gett utlåtanden gällande tillgänglighetsfrågor och jobbat för att EU-lagstiftningen blivit så att personer med funktionshinder eller nedsatt rörlighet är skyddade mot diskriminering vid biljettreservation och ombordstigning.

Min uppfattning är att EBU:s största utmaningar ligger i att förstärka sitt egna interna nätverk genom att i högre grad involvera länder i Mellan- och Östeuropa i arbetet. Trots att EBU redan arbetat en hel del med utveckling av sitt interna arbets sätt, finns det nog arbete kvar på den fronten. Och så länge det är att faktum att medlemsländerna själva står för kostnaderna för deltagandet i verksamheten (resekostnader osv.), lider demokratin.

3. Tycker du att det är viktigt att Finland har en "egen representant" i dessa sammanhang?

Personligen upplever jag det som viktigt att Norden har representanter i dessa sammanhang. Den nordiska synskaderörelsen har ju sitt eget samarbete i och med Nordiska samarbetskommittén (NSK) där man även behandlar frågor som gäller såväl Europeiska blindunionen som Världsbildunionen. Om detta forum inte fanns, skulle jag kanske anse att det vore viktigt för Finland att ha en egen representant.

4. Vilka frågor var de viktigaste ni jobbad med under din styrelseperiod?

En stor del av vår tid gick åt att följa upp arbetet i kommissioner och styrgrupper samt att arbeta med utveckling av EBU:s image (logo, hemsida, broschyr, video). Vi behandlade också ärenden från medlemsorganisationerna, så allt administrativt arbete tog sin tid.

Sedan diskuterade vi ju aktuella ärenden inom intressepolitik samt fattade beslut i personalärenden. Att leda verksamheten på en övergripande nivå är det som vi höll på med.

■ Sigrún Bessadóttir är nöjd med EBU:s insatser och inflytande.

5. Hur ser du på EBU:s framtid?

Jag tror att ett forum som EBU är viktigt och att ett sådant forum behövs. Europa är ett heterogent område, vissa är med i EU, andra inte osv. Sedan blir det antagligen så att folk rör sig alltmer inom Europa i och med minskade gränshinder.

Då ska det också vara möjligt för oss synskadade att kunna dra nytta av sådana möjligheter, och då kan det vara bra att ha en organisation som EBU som är med om att slå vakt om våra rättigheter, givetvis i samarbete med bl.a. Europeiskt handikappforum (European Disability Forum).

Text och foto: Sofia Stenlund

■ FSS var välrepresenterat på seminariet. Bland deltagarna fanns exempelvis Svenska synskadade i mellersta Nylands vice ordförande Magnus Nyström och ordförande Camilla Hellstedt. Här i samspråk med juridiskt ombud Ulrika Krook och direktör Kristina Wikberg.

“Vi måste synliggöra svenska strukturer” Personlig assistans diskuterades

“Det är omöjligt att få allt detsamma på svenska och finska. Vi kan inte bygga upp en parallell organisation.” Så sa Kristina Wikberg, direktör för den svenska verksamheten på Finlands Kommunförbund under seminariet för personlig assistans då hon talade under rubriken “Omstrukturering av social- och hälsovården”.

Den nionde november samlades delar av det finlandssvenska handikappfältet för att bevittna ett samprojekt i organisationsvärlden: nämligen en seminariedag om personlig assistans som ordnades i Kommunernas Hus i Helsingfors. Bland föreläsarna fanns bland andra Kristina Wikberg, Jaana Huhta och diverse sakkunniga inom olika områden, alla relaterade till personlig assistans.

Kristina Wikberg inledde efter välkomsthälsning av Gustav Skuthälla, ordförande för SAMS - samarbetsförbundet kring funktionshinder, med att konstatera att hon saknar konkret svar på hur social- och hälsovården ska omstruktureras. Hon bjöd dock på en del egna personliga reflektioner och nämnde flera möjliga faktorer som kunde stärka den finlandssvenska befolkningen.

- Allt är inte geografiska gränser och vi måste synliggöra de svenska strukturerna och jobba på ett nytt sätt. Vi måste hitta en egen form där det svenska beaktas. Vidare önskade Wikberg att man bättre kunde beakta brukarnas och användarnas åsikter och erfarenheter när det gäller olika serviceformer.

- Vi borde ha en tanke medja som stärker utvecklingsmekanismerna: det måste komma fram också orealistiska och galna tankar! menade Wikberg. Debattklimatet är inte det bästa utan vi gömmer oss lätt i skyttegravarna.

Ett annat intressant anförande hölls av Viveca Arrhenius, socialråd på Social- och hälsovårdsministeriet. Hon redogjorde dels för Kaste-programmet som är ministeriets huvudprogram fram till 2015. På frågan om organisationernas roll i reformarbetet framhöll Arrhenius att organisationerna bör samarbeta och medverka i kommunernas projektarbete. Genom att koordinera arbetet och bestämma vem som gör vad optimeras arbetet.

Vidare hölls anföranden av Clara Kronqvist-Sundström som är regiondirektör på Kårkulla samkommun med kommentar av Gunvor Brettschneider och Ulf Gustafsson. Efter lunch talades bland annat om verkställighetsmodeller och konkurrensutsättning. Temat inleddes av juridiskt ombud Johanna Lindholm som berättade om de tre vägarna till personlig assistans som regleras av handikappservicelagen, nämligen arbetsgivarmodellen, servicesedlarna, köptjänster eller en kombination av dessa.

Juridiskt ombud Ulrika Krook fortsatte med redogörelse för konkurrensutsättning och hon följdes av Sanna Lillbroända som i egenskap av servicechef för Invalidförbundets Validia-tjänster berättade om hur man systematiserat tjänsterna i Vasa.

Seminariet avslutades med regeringssekreterare Jaana Huhta och anförande angående hur PA-lagstiftningen ska utvecklas.

Text och foto: Sofia Stenlund

- Vasa Svenska Synskadades första månadsträff för hösten gick i musikaliska tecken.

En gemytlig månadsträff i sångens och musikens tecken

När höststormen började vina runt knutarna var det skönt att få samlas till den första Månadsträffen på Lyktan i Vasa. Vi kunde samlas i vårt nyrenoverade verksamhetscenter. De nya gardinerna, dukarna och bordsdekorationerna gjorde att samlingslokalen var välkomnande och mysig. Men den varma stämningen åstadkom nog alla trevliga människor som var på plats. Denna gång var vi så många att det blev riktigt trångt och hett. Men finns det hjärterum så finns det stjärterum.

Programmet bestod denna gång av sång, musik, diktläsning samt det viktiga kaffet och samvaron. För musiken stod Arbiskören SilverQuinns som leddes av den livfulla dirigenten Noomi Elving. Hon är bekant med synskadade och Lyktan efter att för många år sen ha lett ett musikprojekt för Vasa svenska synskadade. SilverQuinns är en damkör bestående av drygt 40 sångare. Medelåldern är 73 år och namnet kommer av att man har silver i håret.

Att Noomi kände till synskadades villkor märktes. Några solister, en duo eller kören sjöng en vers först och sen fick alla klämma i. Det gjorde att även de som inte kunde läsa svarttext kunde hänga med i sången. Vi fick även "blinka med händerna" i barnsången Blinka lilla stjärna där och gunga till Vem kan segla förutan vind. På så sätt kunde alla medverka. Musikutbudet var brett och varierande. Det var Runeberg, Taube, Slotte och Teodorakis. Solo-, duett-, kör- och allsång. Med eller utan pianoackompanjemang.

När kören till sist flerstämmigt sjöng Mikis Teodorakis sång "Det finns ett hav" fick några av åhörarna gåshud, så fint var det.

Att ordna servering för 70-80 personer i ett utrymme som rymmer ca 60 är inte det enklaste. Men det löpte som smort tack vare frivilliga hjälpare från Folkhälsans Resurspool och gymnasieelever från Övningsskolans IT-linje. Dessa båda grupper har blivit informerade om synskadade och skötte sitt uppdrag med glans.

I vimlet efter träffen hördes idel lovord.

Alla var så tacksamma och glada. En dam sa att detta var det bästa hon har varit med om under sina 12 år som synskadad. Det var ett betyg som hette duga.

Text och foto: Britten Nylund

■ Vasa Synskadades nya marknadsföringspryl: en så kallad roll-up, en portabel skylt med information om föreningen.

■ Enligt den grekiska mytologin tillhörde Rhodos solguden Helios, kanske en av de bidragande faktorerna till NÖSS soliga resa.

Rhodos - solgudens och kulturens ö

NÖSS föreningsresa 25.9 - 9.10

I februari 2010 inleddes planeringen av en södernresa i föreningens regi. Vi ville erbjuda medlemmar, som inte kan resa på egen hand, möjlighet att delta i en gruppresa speciellt anpassad för synskadade. Bland de som anmält intresse enades vi om att Rhodos är ett rese mål som bjuder på allt från kultur till sol och bad.

Diskussioner fördes med olika resebolag och bidragsansökningar lämnades in till kommuner samt olika fonder och stiftelser. Programmet planerades i detalj för att göra resan så trygg som möjligt. Äventyret började söndagen 25 september. Ivriga och förväntansfulla åkte vi med buss från hemknutarna till Uleåborg, därifrån vi flög till Rhodos. Det var kväll när vi kom fram och vi välkomnades av ett varmt och vänligt mörker. Efter en kort bussfärd var vi framme vid våra respektive hotell, Mitsis Petit Palais och Kipriotis.

Vi var en grupp på totalt 50 personer, varav 15 reste hem efter en vecka. Första morgonen irrade vi runt med ledsagare, vita käppar och rullstolar för att orientera oss i omgivningen. Solen och det blåa medelhavet lockade en del ner till stranden, andra strövade runt i staden, både i gamla stan och den nyare delen. Speciellt gamla stan var fascinerande med sina medeltida byggnader, stadsmurarna med de vackra portarna, torgen och de smala gränderna.

Gott sjukvårdssystem

Till första dagens strapatser kan räknas en rullstolspunktering, vilket fixades i en handvändning - svårare att fixa var ett benbrott som också inträffade den första dagen. En av ledsagarna snubblade och fick åka med ambulans till sjukhuset, där det konstaterades att lårbenet var av.

Det blev ambulansflyg hem och operation i Finland. Efter den upplevelsen kan man bara konstatera att vi har en välfungerande sjukvård i Finland.

*“Första
morgonen
irrade vi runt med
ledsagare, vita
käppar och rull-
stolar”*

■ Kulturella upplevelser, sol, bad och shopping var några av ingredienserna under NÖSS Rhodos-resa.

Under vår vistelse på Rhodos företogs en del utflykter, bl a deltog hela gruppen i en dagsutflykt med den svenskspråkiga guiden Tina Papavasilion. Först besökte vi Filerimos, som under antiken var lalysos akropolis. Det var beläget på ett berg, ca 250 meter över havet och där fanns bl a en vacker ca 200 m lång allé, som kallas "Golgatan". Längs ena sidan fanns 14 reliefer som i bildform beskrev "Jesu lidandes väg mot korset". För den gravt synskadade var detta en mycket stark upplevelse, eftersom man kunde känna på alla detaljer, t ex hammaren och spikarna

som Jesus korsfästes med. I slutet av allén fanns ett 18 m högt kors, som man kunde trappa upp i, för att njuta av den vackra utsikten.

Utflykter med utsikt

Det fanns även möjlighet att provsmaka och köpa en likör, som munkar började tillverka på 1920-talet i området. Nästa anhalt var en liten vingård, där man producerade vin av biodynamiskt odlade druvor. Vi körde vidare söderut och intog lunch på en restaurang vid foten

av Eliasberget. Färden fortsatte längs en serpentinväg genom en lummig skog, till en keramikverkstad, där vi bl a köpte ett reseminne som kan beundras på Fyren. Utflykten avslutades med en tur genom den vackra staden Lindos .

En annorlunda men underbar dag upplevde vi när vi åkte med båt till grannön Symi. Uppe på däck njöt vi av solen och vinden som rufsade om i våra hårlockar. Båtfärden räckte två timmar, vi tog i land vid klostret i **Panormitis** som ligger på södra Symi. Klostret är välkänt för sjöfarare och greker som kommer för att be till skyddshelgonet Taxiarchis Michalis Panormitis. Klosterområdet är stort och mycket vackert beläget i en skyddad vik.

Sol, bad och shopping

Båtturen fortsatte till Gialos - Symis största sevärdhet. Det är en av de vackraste byarna i hela grekiska världen. Byn är amfiteatraliskt byggd och de pastellfärgade husen klättrar från hamnkvarteren upp längs bergsväggarna mot de gamla stadsdelarna som kallas Chorio. Längs hamnpromenaden trängs tavernor, barer och kaféer med ett otal souvenir-, krydd- och tvättsvampsbutiker. Det hann nästan bli mörkt innan vi var tillbaka på hotellen. Många av våra resenärer deltog även i olika bussrundturer i staden Rhodos och i utflykter till sevärd och intressanta platser runtom på ön. Förutom alla kulturella upplevelser var sol, bad och shopping trevliga förströelser.

I och med att vi bodde på olika hotell var

det viktigt med gemensamma aktiviteter och program. En kväll samlades vi på Café Kringlan och avnjöt kaffe innan vi deltog i en gudstjänst vid Svenska Kyrkan tillsammans med andra resenärer från Norden. Vi hade en fin gemenskapskväll med psalmsång, predikan och nattvardsgång.

Försenad hemfärd

Dessutom samlades hela gruppen en kväll till en gemensam middag på hotell Mitsis Petit Palais och en annan kväll hade vi en trivselafton på hotell Kipriotis med underhållande program och samvaro. Mellan våra hotell fanns en vacker strandpromenad, där man kunde njuta av ljudet från havets vågor. På dagen glittrade solen över vågorna och på kvällen speglade sig mångubben i havet.

Enligt den grekiska mytologin tillhörde Rhodos solguden Helios. Det är säkert sant för under hela vår vistelse var vädret underbart, soligt och ca 25 - 30 grader varmt. Ända tills vår hemfärd, då himlen storgrät. Regnet öste ner, det blixtrade och åskan mullrade...

P g a en flygledarstrejk försenades vår avresa med närmare 16 timmar. Trötta, men med många fina upplevelser i bagaget, kändes det bra att återvända hem till vårt Österbotten.

Vi vill tacka alla som gjorde det möjligt för oss att arrangera och genomföra denna kultur- och rekreationsresa, ett speciellt varmt tack sänder vi till förbundet FSS r.f.

Text och foto: Ann-Britt Mattbäck och Ann-Sofie Grankulla

Kåseriet | Arto Vanhanen

Mörkret flyr dagen gryr

Vi lever i årets mörkaste tid. I nordligaste Finland är solen under horisonten ännu några veckor inpå nästa år. Man talar där om kamos. När Goethe låg på sitt yttersta och sjönk in i dunklet, lär hans sista ord ha

varit: "Mera ljus". Instinktivt söker vi alla, både seende och synsvaga, efter mera ljus. Var tredje finländare lider av någon form av mörkerdepression. Vi försöker tillfälligt lindra den med hjälp av ljuste-

rapi. Denna kan bestå av ljus från speciallampor, solarier eller söderns sol. Mörkret samlar sina krafter ända fram till tiden före jul då det är som mörkast, men då tänds julens ljus i mörkret och solen föds igen vid horisonten. Även om den ljusa tiden växer bara en minut per dygn, så är vi ändå på väg mot ett större ljus. Jesusbarnet kom vid jultiden för att bringa mänskligheten ett evigt ljus.

Inget liv utan ljus

Alla levande varelser är direkt eller indirekt beroende av ljus. Det sägs att en uggle i nattens mörker kan upptäcka ett obetydligt litet brinnande ljus på flera kilometers avstånd. I själva verket kan ljuset inte existera utan mörker. Utan mörker är ljuset meningslöst och maktlöst. Liksom ljuset och mörkret är förenade med varandra, lever godhet och ondska i världen av idag parallellt. Mörkret är obekant och skrämmande. Jag läste nyligen en dikt av författaren Elis Erlandsson som lyder så här: "När ett barn vaknar i nattens mörker, ropar det förskräckt efter mor. Då skyndar sig mor att svara : Jag är här mitt barn. Så stiger Gud ned till världens mörker, till oss

som ingen ljusning ser och säger: Varen inte förskräckt, jag är här".

Så långt dikten. Är det inte så med oss alla liksom med ett barn som vaknar i nattens mörker? Känner inte hela mänskligheten att ett stort mörker tättnar och ropet efter mor, efter trygghet, ömhet, räddning och kärlek stiger ur miljoner hjärtan, bland dem även ditt och mitt hjärta? Då hoppas jag att vi alla skulle kunna höra rösten från Betlehem av julens barn, som steg ned till oss i vårt mörker och tog människogestalt och sade: "Var inte rädd du lilla hjord".

När vår egen ljuseffekt minskar och inte räcker till och när skymningen synes fördunkla vår framtid, då blir det allt viktigare att låta livets ljus från Betlehem lysa vår väg. Ibland verkar ljuset att nå oss i alltför små portioner, men vi får förlita oss i tron att ljuset finns trots att vi inte alltid ser det. Som Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf:s hedersordförande vill jag på mina egna och medlemskårens vägnar tacka förbundet för dess värdefulla arbete under det gångna året och önska förbundets medlemmar, styrelse och personal en fridfull jul och ett lyckosamt nytt år 2012.

Text: Arto Vanhanen
Foto: Maja Strandberg

■ Kaj-Ole Lindegård, Patrik Paulin, Ritva Hagelberg och Barbro Puharinen framför den gjutna miniatyren över Stundars museiområde.

Ökad tillgänglighet i museimiljö

Vasa Svenska Synskadade fick god publicitet i samband med invigningen av den miniatyrmodell som numera pryder Stundars museum och kulturcentrum i Korsholm. Föreningen har tillsammans med flera andra instanser bidragit till det praktiska förverkligandet av en föredömlig tillgänglighetsaktion.

Miniatyrmodellen omfattar Stundars museums dryga 60 byggnader och är i grunden ett samarbetsprojekt mellan Stundars r.f., yrkeshögskolan Novia

och Oskars klockgjuteri Sundom. Sedan några år tillbaka arbetar Stundars målmedvetet med att göra sitt stora museum mera lättillgängligt för olika grupper med

funktionshinder. Tanken uppstod att göra en miniatyrmodell över det 1,5 ha stora museiområdet där alla byggnader skulle finnas utmärkta. Modellen skulle tåla vind och väderlek och vara hållbar att känna på. Utmaningen var att hitta ett material som skulle klara av alla dessa utmaningar.

Studierande på lantmäterilinjens vid yrkes-högskolan Novia tillverkade under ledning av lektor Roger Andersson hösten 2010 en digital terrängmodell över området. Modellen bygger på laserskannad terrängdata från Lantmäteriverket, samt på data som eleverna uppmätte samband med i terrängövningar. Utifrån detta fortsatte Anders Hortans från att bearbeta en 3D-modell av området som frästes ut i MDF-skiva. Efter flera behandlingar, bland annat målning och avfasning av byggnaderna blev 3D-modellen lämplig gjutform för Anders och Ann-Christine Lindman vid Oskars klockgjuteri.

Själva gjutningen i brons skedde sommaren 2011. Anders och Ann-Christine Lindman fick hålla tungan rätt i mun när den tunga och heta bronsmassan skulle hällas i gjutformen av tätt packad sand. Särskilt utmanande var att modellen även skulle innehålla punktskrift. Tack vare konkret hjälp av Ritva Hagelberg från Sundom och hennes "seende" fingrar fick man punktskriften på rätt plats. Efter gjutningen hjälpte hon till så att punktskriften blev tillräckligt tydlig. På hennes inrådan gjordes även förhöjningar för träd och buskar. FSS och Synskadades Centralförbund har även fungerat som konsulter under hela processen. De nio viktigaste husen försågs med namnskyt på svenska och finska

samt med svensk och finsk punktskrift. Modellen mäter 86 x 78 cm och väger drygt 100 kg och placerad vid entrén till museet.

Miniatyrmodellen har understötts av Svensk-Österbottniska samfundet och Museiverket / Innovativa projekt.

– Den ska tåla att stå ute så att människor kan använda den också på kvällar när ingen är här, sa Gunilla Sand, verksamhetsledare för Stundars till Vasabladet. Tio personer från Vasa Svenska Synskadade var med under julmarknaden den 27.11, då miniatyrplattan officiellt invigdes. Ritva Hagelberg och Patrik Paulin höll ett kort anförande.

- För oss är punktskriften viktig och om den inte finns på offentliga platser är det önskvärt att det mesta är tillgängligt och bra utmärkt med kontrastfärger och med stora bokstäver, framhöll föreningen i sitt tal.

Text: Sofia Stenlund

Foto: Febe Mörk

Om aniridi

Föreningen Aniridi Finland söker efter nya medlemmar och vill informera om sin verksamhet och sin målsättning. Andreas Kanto berättar i följande korta texter om diagnosen, hur föreningen fungerar och hur du får kontakt med den.

Aniridi är en sällsynt medfödd synned-sättning som innebär avsaknad av regnbågshinna (iris), totalt eller delvis, och som även ofta har en negativ inverkan på ögats övriga utveckling. Termen aniridi kommer från grekiskan och betyder just "utan regnbågshinna".

I de flesta fall leder aniridi till en grav synned-sättning och i sina svåraste former även till blindhet. Kännetecknande är stark ljuskänslighet. Dessutom leder aniridi ofta till en mängd andra komplikationer, såsom exempelvis ögondarr (nystagmus), grön starr (glaukom), grå starr (katarakt), hornhinnegrumlingar, blodkärlsspridningar, underutveckling av näthinnan och andra komplikationer.

Aniridi beror oftast på en genetisk förändring (mutation) på PAX6-genen i 11p13-regionen, och detta tillstånd kan vara antingen ärftligt eller sporadiskt. Aniridi förekommer i vissa fall även i kombination med intellektuella funktionsned-sättningar och syndrom som WAGR och Gillespie. Det

finns dessutom misstanke om att även andra syndrom kan relateras till aniridi, bland annat autism, men detta är ännu ej vetenskapligt belagt.

I Finland uppskattas att det finns ungefär hundra personer som lever med aniridi.

Att leva med Aniridi

Jag heter Andreas Kanto och har sporadisk Aniridi. Sen födseln har jag gråstarr, och nystagmus. Under de 26 första åren i mitt liv hade jag inte några större ögonproblem. Men sommaren för snart fem år sedan upptäckte jag att jag inte kunde läsa text med mitt högra öga. Kortisonbehandling ledde till glaukom. Glaukomen förvärrades två år efter att man fått den under kontroll och trycket steg i ögonen steg för mycket. Då fick jag laserbehandlingar som tyvärr inte gav långvarigt resultat och därför fick jag kort tid efteråt rörimplantat i båda ögonen.

Nu idag, två år efter att jag fick rörimplantaten, väntar jag ännu på att få stamcellstransplantation för båda ögonen. Detta

för att, bland annat, förhindra hornhinnegrumlingar. På mina ögon sprider sig även blodkärl som gör att jag till slut kan förlora synen om ingenting görs. Att leva med Aniridi är en kamp mot att bli blind. Aniridi är en sällsynt ögonsjukdom och jag haft en hel del vanliga komplikationer som man kan få då man har diagnosen aniridi. Därför har jag, sedan år 2009, flera

gångar varit utomlands på internationella aniridikonferenser för att få mer kunskap om aniridi och för att vara med och bygga upp både nationellt och internationellt nätverk för personer med aniridi och deras anhöriga. Nätverk behövs eftersom aniridi är en sällsynt diagnos. Nätverk behövs för att man skall kunna hjälpa de som behöver hjälp och för att kunna sprida kunskap.

Internationell Aniridi Konferens i Athens, Georgia, USA 13-17.7.2011

Denna sommar var det andra gången jag var på den återkommande internationella aniridikonferensen i USA. Förväntningen på årets händelse var rätt så stor. En av mina systrar ville följa med mig som ledsagare och tack vare bidrag från Finlands Svenska Synskadade och Stiftelsen Svenska Blindgården kunde jag åka iväg till USA.

Konferensen var större än förra gången. Den arrangerades och hölls i ett stort hotell i småstaden Athens som finns ungefär 1,5 timme utanför metropolen Atlanta. Athens är en studiestad och där finns ett stort universitet.

Konferensen började på onsdagen med en dags grundläggande föreläsningar om vad aniridi är och man fick i stort sett samma information som man fick på förra konferensen som hölls 2009 i Chicago. Den första dagen avslutades med social aktivitet ute vid en sjö.

Dagen därpå deltog jag i ett möte med representanter från olika länder där man diskuterade det framtida samarbetet.

Efteråt fick jag igen delta i forskningen genom att ge blodprov. Dagen fortsatte med många olika föreläsningar. Det som behandlades var PAX6 genen och hjärnan med vilka områden som PAX6 genen påverkar. Sen framkom det misstankar om den möjliga kopplingen mellan Autism / Aspergers och Aniridi och kopplingen mellan dålig syn och depression. Mobbnings behandlades men bara inriktat på barn och inte vuxna. I slutet av dagen tog man upp utbildning, jobb och erfarenheter samt forskningen kring stamcells transplantationer. På den tredje dagen behandlade man egentligen nästan samma vetenskapliga saker som dagen före men mycket mer detaljer. Mycket mer information än någonsin tidigare gavs om glaukom, medicinering vid stamcellstransplantationer och Aniridia fibrosis. Nya detaljer som bland annat lades fram var att diabetes och glukos intolerans kan ha en koppling till Aniridi, mutation i PAX6 genen, men att man inte vet säkert ännu. Den tredje dagen lades fram så mycket ny information att det var svårt att ta in

allt men när allt sjunkit in var jag glad och nöjd att jag fått lära mig så många nya saker.

Den fjärde och sista dagen med program innehöll bland annat besök vid en ögonklinik. Både en glaukomspecialist och hornhinnespecialist fick undersöka mina ögon och det var bra att få veta mer viktig information om behov och möj-

ligheter inför framtiden.

Tack vare att man fick så mycket information och att konferensen var så väl planerad så fick man ut maximalt av den och det var värt att åka dit. Jag hoppas igen kunna åka på nästa stora aniridikonferens som denna gång kommer att hållas i Norge 8-10.6.2012. Mer om den konferensen kommer det senare.

Text: Andreas Kanto

Fakta: föreningen Aniridia Finland

Föreningen Aniridia Finland grundades och registrerades under det år som varit. Föreningens mål är att uppmärksamma och tillvarata aniridikers behov och intressen inom olika områden. Föreningen tänker sträva efter och verka för att aniridiker får med andra medborgare likvärdiga levnadsförhållanden i socialt, kulturellt och ekonomiskt hänseende.

Som sakkunnig organisation har Aniridia Finland möjlighet att med sin verksamhet bidra till att skapa ett gott och tryggt liv för alla landets aniridiker oberoende av ålder, språk eller boningsort.

Man kan enkelt och kortfattat säga att oberoende av funktionsnedsättning vill Aniridia Finland vara en organisation som ger personer med aniridi stöd och hjälp för att bättre kunna leva ett självständigt liv och ett mer likvärdigt liv med andra medborgare.

För att föreningen Aniridia Finland skall

kunna hjälpa och stöda personer med aniridi behöver föreningen få flera medlemmar. Föreningen finns i första hand till för de som har diagnosen aniridi men också deras anhöriga och vänner. Kom med och bli medlem i föreningen oberoende om du behöver hjälp eller vill hjälpa, alla är välkomna. Ju fler medlemmar som ansluter sig till föreningen desto fler kan vi och har vi möjlighet att hjälpa. Sprid budskapet om den nya föreningen!

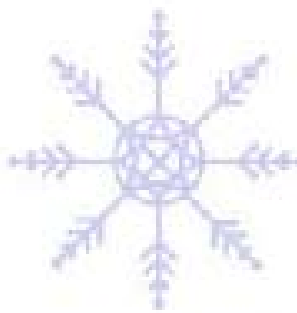
Kontakt:

- Vill du veta mer om föreningen Aniridia Finland?
- Vill du bli medlem?
- Vill du veta mer om Aniridi?
- Vill du veta hur man kan hjälpa någon med Aniridi?

Tag då kontakt med Andreas Kanto!

Mobilnr: 050-5376110.

Epost: andreas.kanto@gmail.com

Julhälsningar

En riktigt God Jul och ett fröjdefullt Nytt År till er alla!
Gunilla Löfman

Till hela personalen, distriktsföreningarna och medlemmarna, en god jul och ett riktigt gott nytt år 2012.
Önskar John Campbell

Gun-Len Drycksbäck vill hälsa alla en god jul och ett gott nytt år!

Vi vill önska alla en fridfull Jul och ett inehållsrikt år 2012!
Önskar Yvonne, Britta, Ulla-Britt, Frank och Chatrin från rehabiliteringen

Vi är tillbaka på jobb 9.1 2012

En riktigt God Jul och ett Gott Nytt År, önskar informationsavdelningen på FSS: Sofia, Mari och Cecilia.

Jag önskar en kramrik jul med god mat, het julbastu o.s.v. och ett Gott nytt år 2012 till alla föräldrar till barn med sällsynta diagnoser t.ex. Mamma Annorlunda; mammaannorlunda.blogspot.com, grundaren av Bamsegruppen; www.bamsegruppen.org och förstås till alla, som på något sätt har att göra med sajten www.mammapappa.com!

Kvinnoarbetsgruppen önskar er alla en fröjdefull jul och ett riktigt gott nytt år! En speciell hälsning sänder vi till alla kvinnor som deltog i Kvinnoseminariet i Åbo! genom Lilian och Birgitta

Jag vill också hälsa till Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f. och hela personalen inom FDUV både i Helsingfors och Vasa samt alla lägerledare från sommarens läger.
Matti Hokkanen

Aktuellt

FSS finns nu på Facebook

Nu finns också Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf på Facebook. De flesta organisationer finns idag på Facebook. FSS hoppas på att via Facebook kunna sprida information, nå ut till många olika målgrupper, få respons och kommunicera

med medlemmar och andra på ett sätt som idag känns naturligt och har en relativt låg tröskel för många. Du hittar FSS sida till exempel genom att söka på Förbundet Finlands Svenska Synskadade.

Handikappforum fick ny styrelse

Handikappforums höstmöte hölls den 14.11. Även FSS var representerat, och målsättningen att säkerställa en representant för det svenskspråkiga fältet lyckades, då verksamhetsledare Lisbeth Hemgård från Förbundet De Utvecklingsstördas Väl valdes in i styrelsen. Tidigare har de finlandssvenska organisationerna representerats av Ulrika Krook som blir moderskapsledig. Merja Heikkonen från

Synskadades Centralförbund fick fortsatt förtroende som Handikappforums ordförande för följande tvåårsperiod. Även Ilona Toljamo från Finlands CP-förbund fick fortsatt förtroende. Övriga ledamöter med förnyat förtroende är: Kalle Könkkölä (Tröskeln rf) och Sirkka Sivula från De Utvecklingsstördas Stödförbund/Me Itse ry. Ny i styrelsen är förutom Hemgård även Anssi Kemppi, Invalidförbundet.

Är SAMS sams?

Seminarieriet "Är SAMS sams?" lockade många deltagare till Tammerfors mellan den 15-16 november. Såväl SAMS bidrag som framtida uppgifter dryftades under de två dagarna där även FSS var välrepresenterat. Efter välkomstord av ordförande Gustav Skuthälla redogjorde Christina Fraser från Svenska Kulturfonden för bakgrunden till bidragspaketet för det sociala området.

- Kulturfonden är väldigt glada för att SAMS finns, det är ett viktigt och bra projekt, nämnde Fraser.

Utöver Kulturfondens hälsning och en genomgång av ansökningsprocessen och ifyllningsanvisningar höll även Viveca Arrhenius från Social- och hälsovårdsministeriet ett anförande. Publiken fick även lyssna till Fjalar Finnäs, professor, som berättade om framtida perspektiv.

- Det vi kan säga om framtiden är att antalet personer i hög ålder kommer att öka. Hur mycket det kommer att öka kan kasta en del. Men hur stor andel de kommer att vara är omöjligt att säga eftersom det är beroende av in- och utflyttningen i övriga Finland, menade Finnäs. Den andra seminariedagen inleddes med ett grupparbete där deltagarna fick funde-

ra över SAMS uppgifter och vilka uppdrag förbundet kunde omfatta i framtiden. Tankar som nämndes var exempelvis attitydpåverkande arbete, samarbete med kommunerna och hälso- och sjukvården, kontakt organisationsfältet emellan, påverka i exempelvis tillgänglighetsfrågor. SAMS seminarium kommer enligt planerna att arrangeras årligen.

Kurs för synskadade män - "Livskvalitet för mannen"

FPA kursnummer 30673

Ordnas av: Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f.

Plats: Spahotell Ruissalo, Runsala

Tid: 19.3–24.3 2012

Sista anmälningsdag: 31.1 2012

Kursen riktar sig till män med synskada. Kursens målsättning är att deltagarna får tillfälle att fördjupa sig i mansrollen i kombination med en synskada. Kursen vill hjälpa män med synskada att förbättra sin självkänsla och livskvalitet. Kursen fokuserar på fysiskt och psykiskt välmående.

Att träffa andra män i liknande livssituationer kan ge deltagarna möjlighet till kamratstöd. Målet är att tillsammans med andra män få använda och njuta av de andra sinnen, berika livsinnehållet - höja livskvaliteten. Kursprogrammet består av föreläsningar och diskussioner kring livskvalitet, mannens identitet, hälsa och motion, tekniska hjälpmedel, studiemöjligheter som ung eller äldre samt sociala rättigheter.

Kursplatsen är Runsala Spahotell. Fri tillgång till bastu och spa avdelningarna på fritiden. Möjlighet finns också till olika behandlingar på egen bekostnad.

Kursen ordnas av Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f. i samarbete med FPA.

För mera information kontakta rehabiliteringsrådgivare

Frank Fellman tfn 040 5113345 eller Chatrin Kotka tfn 040 511 3346.

Aktuellt i distriktet

Ålands Synskadade r.f.

Julen närmar sig och i detta nummer (10) av tidningen "Finlands Synskadade" kommer vi att berätta om Blindveckan på Mariehamns Stadsbibliotek och som vanligt informera om kommande aktiviteter. Blindveckan!

Tema för vår blindvecka var Synskadade Kan!

Vi stod på Mariehamns Stadsbibliotek den 17:e och 18:e och visade upp hjälpmedel som underlättar en synskadades vardag.

Medlemmarna visade borstbindning, läsning och skrivning av punktskrift, de berättade om boccia-spelet, visade kontrastduking och taltidningen installerades under dagarna. De visade hur daisy-spelaren, talande mobiler och talande klockor fungerar.

Vi visade hur en dator fungerar med förstoring och med talsyntes. Målsättningen var att så många medlemmar som möjligt skulle vara aktiva och delta under dagarna. Vi hade stationer med hjälpmedel och medlemmarna tog ansvar för sin egen station och fick visa sina kunskaper. Det var en lyckad vecka!

Lördagen den 3 december firades Handi-Campens 10 års jubileum. Huset byggdes år 2001 och nu i år ordnades en gemensam fest för alla tolv föreningar. Det ordnades en gemensam föreläsning och kaffe och tårta och tipsrunda med "prova på

handikapphjälpmedel" för besökarna. Det var en lyckad dag!

Den tredje tisdagen i månaden arrangerar Ann-Mari Mattsson och Kerstin Forssberg, "Braillebingo" på Ankaret. Temat är alltid hemligt, men under december månad brukar Jul-bingo ordnas. Ring Ann-Mari Mattsson om du har frågor. Tfn +358 (0)18 38824.

Yoga på Ankaret med Sofia Mörn som Yoga-lärare fortsätter alla måndagar kl. 15–16.30. Yoga är ett populärt sätt att uppnå hälsa och välbefinnande i en stressig och krävande omvärld.

Yogan är till för att man ska lära känna sig själv och nå balans mellan kropp och själ. Yoga är både ett filosofiskt system och en grupp andliga tekniker som troligtvis har sitt ursprung i Indusdalen sedan flera tusen år tillbaka. Därför är vi mycket glada över att ha startat denna kurs.

Mimoselkursen med Lotta Haglund som ledare har just slutat, men vi hoppas att få ihop en grupp även efter nyår. Mimosel är Folkhälsans hälsofrämjande program för personer med bland annat synned-sättning. Programmet används som ett verktyg i olika grupper där man vill erbjuda samvaro, diskussion, minnesträning, rörelseglädje samt viss information om syn- men även ibland hörselproblem.

Minnet är lika individuellt som vår fysiska kondition. Vi har olika svagheter och styrkor också när det gäller minnet. Någon kan uppleva att han eller hon har ett bra sifferminne, medan andra upplever sig ha ett bra namnminne.

Höstmöte på Ankaret

Föreningens höstmöte ordnades lördagen den 29 oktober på Ankaret. Börje Troberg sitter även år 2012 som ordförande och Viva Holm fortsätter som vice ordförande. Våra välkända medlemmar, Mary Niemi, Carola Eriksson och Per-Olof Slotte sitter liksom de i styrelsen år 2012. Efter lottdragning vart Dorrit Mattsson första suppleant och Fjalar Nylund andra suppleant, som i föl.

Vi hälsar alla välkommen igen!

Julfest på Ankaret.

Fredagen den 16 december kl. 17.00 ordnas föreningens julfest. Välkommen!

Handikapphjälpmedel och datastöd

Har du frågor angående hjälpmedel för synskadade? Ring ögonpolikliniken tfn 53 53 39 och tala med ögonterapeut Nina Jansson, eller rehabiliteringsrådgivare Chatrin Kotka tfn 040-5113346

Behöver du hjälp med din dator, eller krånglar talprogrammet i din mobiltelefon? Ring Sanna Söderlund tfn 04573135111 eller Johan Jansson tfn 0405591290.

Jag önskar er en jättetrevlig jul!

Organisationssekretare Erika Jansson

Svenska Synskadade i Östnyland r.f.

Svenska Synskadade i Östnyland r.f:s julfest med julmiddag på restaurang Hanna Maria, Mellangatan 6 i Borgå, är torsdagen den 15.12 Kl. 17.00.

Vårt julfestprogram är bl.a. att Borgåbygdens Lucia besöker oss. Anmälningar senast fredagen den 9.12 till Stina tfn 0400 596 250 eller Marita tfn 524 4092 och Lovisaborna till Rose-Marie tfn 533 467. Välkommen!

Svenska Synskadade i Östnyland r.f. önskar Er alla en God Jul och ett riktigt Gott Nytt År 2012! Styrelsen.

Vasa Svenska Synskadade r.f.

- Sista stolgymnastik före julen onsdag 14.12 kl. 13 med Britten Nylund som ledare.
- Sista MIMOSEL-TRIVSELCAFÉ före julen onsdag 7.12 kl. 13 med Pia Nabb och Maj-Britt Aspö som ledare. Vi umgås, samtalar och dricker kaffe tillsammans!
- **Föreningens julfest hålls lördag 17.12 kl. 17 på Linds Kök i Pjelas. Kristoffer Streng kommer med och sjunger både med och för oss!**
Julmiddagen och bussen kostar 25€/person. Buss från Lyktan.
Bindande anmälan senast torsdag 8.12. före kl.13 till Febe på kansliet tfn. 045-321 3320 eller per e-post:vasasynskadade@netikka.fi.

- Distriktssekreterare Febe Mörk är ledig 20.12.11-01.01.12 och då är Lyktan stängd.

Styrelsen och Febe önskar alla en riktigt FRIDFULL JULHELG och ETT GOTT NYTT ÅR 2012!

- Medlemsträffen i januari hålls på Lyktan, Skolhusgatan 40 C, tisdagen den 17.1.2012 kl.18. Vi får då lyssna till Eva-Maria Strömsholm. Man kan även köpa hennes bok under kvällen. Servering.

Du hälsas hjärtligt välkommen till alla våra aktiviteter! Kolla även föreningspalten i både Vasabladet och Sydösterbotten!

Har du frågor, kontakta distriktssekreterare Febe Mörk, tfn 06-317 0654 må-to kl.9-11, eller per e-post [vasasynskadade\(a\)netikka.fi](mailto:vasasynskadade(a)netikka.fi)

Svenska Synskadade i Västnyland r.f.

Svenska synskadade i Västnyland r.f. firar sin JULFEST i kafé Ekborg, Svartå, lördagen den **10 december 2011** kl. 16.00 med julmat och julbetonat program. Anmälningen till Birgitta Nordström tfn 019-231 118 har Du säkert redan gjort senast den 30 nov. Bussen avgår från Hangö kl. 14.30, från Ekenäs kl. 15.10, från Karis kl. 15.30 och från Ingå kl. 15.15.

Hjärtligt välkommen med!
Styrelsen.

Svenska synskadade i Västnyland r.f.
-samlas till det nya **årets första månads-träff** lördagen den 14.jan. 2010 kl. 13.00 i

Lyan , Prästängsgatan 12, Ekenäs. Fotvårdaren från Storm-Steg gästar oss. Anmälning till Birgitta Nordström senast den 12 jan.2012.

-Bocciaspelningen fortsätter kl. 14-16.00 i Seminarieskolans gymnastiksal. Första spelningen fredag 20 jan 2012

-Läsecirkeln och Herrklubben sammankommer vecka 4, 8, 12 och 17 under våren 2012.

Läsecirkeln inleder onsdag 25 jan kl. 13.30 och Herrklubben inleder torsdag 26 jan. kl. 16.00.

-Bowlarna samlas under vårterminen varannan vecka. Kim Åkerblom meddelar deltagarna om tidpunkten.

-Daganpassningskursens inledning meddelas senare.

Svenska synskadade i Västnyland r.f.

önskar en

God jul och Gott Nytt År 2012

till förbundet FSS styrelse och personal samt till alla distriktsföreningars medlemmar.

Svenska synskadade i Mellersta Nyland r.f.

Hösten börjar närma sig sitt slut och julen är vid dörren.

Den 12 december besöker blindskolans Lucia Hörnan.

Traditionell julfest med program och julfestmiddag, den 15.12 kl 16.00 på Hörnan.

Anmäl dig till kansliet senast måndagen den 12.12.2011

Den sista måndagsträffen är den 19.12

med glögg och pepparkakor.

Sista vattenjumpan för i höst, blir den 9.12.2011. Vårterminen börjar igen 13 januari 2012.

Kansliet har julstängt mellan den 20.12.2011-8.1.2012.

Vi träffas igen på måndagsträffen efter julfrandet den 9.1.2012

Distriktssekreteraren samt styrelsen vill önska alla medlemmar samt samarbetspartners en GOD JUL och ett lyckosamt Nytt År 2012.

Kansliet är öppet må-ti 9.30 -13.30.
Hörnans tel: (09)-612 1779

Norra Österbottens Svenska Synskadade r.f.

Ett varmt tack till er alla som var engagerade i våra evenemang under blindveckan. Vi hade många besökare och tack vare er blev det en lyckad satsning!

Föreningens julfest hålls i år på hotell Polaris i Edsevö, lördagen 17 december kl 14 - 18. Vi bjuds på traditionellt julbord och festligt program. Subventionerat pris för julmiddagen är 20,- €. Vi anlitar färdtjänst och egna bilar. Meddela när du anmäler dig om du behöver skjuts, så ordnar vi samtransport. Anmälan är bindande eftersom Polaris fakturerar för antalet anmälda.

Mimosel i Karleby hålls tisdagen 20.12 kl

14 på Emeliehemmet.

Kansliet är stängt mellan jul och trettondag, från 21.12.2011 - 9.1.2012.

Vi inleder det nya verksamhetsåret med föreningsträff tisdagen 10.1.2012 kl 18.30 på Fyren, då vi sjunger ut julen.

Mera info om ovanstående evenemang på medlemsbandet.

Välkomna!
hälsar NÖSS styrelse och Ann-Sofie

Vi vill tillönska alla läsare julstämning med orden ur den kära julsången:

”Aldrig väl klockorna klinga
ljukt som i juletid
Och liksom änglarna bringa
budskap om glädje och frid”

Styrelsen för Norra Österbottens Svenska Synskadade r.f. tackar medlemmar och personal både inom NÖSS, de andra distriktsföreningar och förbundet FSS för gott samarbete under det gångna året och samtidigt tillönskar vi alla

En God Jul och Ett Innehålls- och Framgångsrikt Nytt År 2012!

Distr.sekr. Ann-Sofie Grankulla önskar alla läsare En Fridfull Jul och Ett Gott Nytt År!

Åbolands Synskadade r.f.

Åbolands Synskadade önskar alla en riktigt God Jul och ett Gott Nytt År!

Förbundet Finlands Svenska
Synskadade önskar alla en
**God Jul och
Ett Gott Nytt År!**

